

В.В. Радченко, канд. екон. наук, проф.
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: СТРАТЕГІЇ, РЕАЛІЇ, ПРОБЛЕМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

В статті розкривається зміст проблеми забезпечення конкурентоспроможності національної економіки України в умовах євроінтеграції. Визначаються стратегічний та функціонально-оперативний напрями реалізації цієї проблеми, а також вузлові завдання, які має розв'язувати наше суспільство з метою їх імплементації. Особлива увага звертається на необхідність переходу до соціально-орієнтованої моделі розвитку національної економіки.

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкурентоспроможність національної економіки, стратегія забезпечення конкурентоспроможності національної економіки.

Логіка економічного розвитку світової економіки в XXI столітті обов'язковою умовою включає фактор конкурентоспроможності національних економік. Найглибшою економічною основою такого порядку, як правило, вважають поглиблення економічної боротьби у зв'язку із загостренням проблеми обмеженості (нестачі) ресурсів. Думається, що цей висновок відображає лише природно-технічний бік проблеми, хоча він є і первинним. Адже обмеженість ресурсів в переважній більшості є відносною. Кардинальні зміни, що відбулися в процесі науково-технічної революції, входження суспільств в постіндустріальну епоху, широке використання інформаційних систем і технологій, значне підвищення ролі науки, освіти і, нарешті, виникнення "економіки знань" – все це здатне забезпечити такі альтернативи формування ресурсної бази і використання ресурсів, що гострота проблеми їх обмеженості має долатися. І це ми спостерігаємо в частині високорозвинутих країн. А в минулому згадаємо значення аграрної революції, яка вивела людство із стану "споживчої обмеженості" і створила умови для економічного і демографічного зростання.

Однак, є ще один бік проблеми: це суспільний порядок використання ресурсів. Мова йде про здатність суспільств (країн, всієї світової спільноти) створювати такі суспільно-економічні умови, які б забезпечували високу соціальну і гуманістичну спрямованість використання ресурсів,

підпорядкування цього процесу суспільним інтересам, організацію його на основі плановірності з визначенням стратегічних цілей і встановленням суспільного контролю за якістю використання ресурсів, формування здорових суспільних потреб у відповідності до можливостей природного середовища і завдань людства по його збереженню і захисту.

Завдання забезпечення конкурентоспроможності національної економіки особливо актуальним є для України. Адже сьогодні вона уже практично розв'язує питання своєї інтеграції в європейський економічний простір. Але це такий економічний простір, який складає високорозвинену ланку світового господарства, а тому потребує, щоб його нові одиниці (країни) були конкурентоспроможними і конкурентозабезпеченими. Проте Україна нині з конкурентоспроможності має найнижчі рейтинги серед країн світового господарства. За даними Всесвітнього економічного форуму в Давосі за показниками загального індексу конкурентоспроможності на 2013-2014 рр. вона посіла 84 місце (із 144 країн) [1, 13]. Продуктивність праці в нашій країні знаходиться на рівні минулого століття [2,45]. ВВП в Україні на одну особу у 2011 р. складав 6372 дол. США (за ПКС 2005 року), в той час як у Великобританії – 32889 дол. США, Німеччині – 34580, Франції – 30081, Італії – 27053, Латвії – 14675, Литві – 17919 дол. США [3, 537-538].

Завдання забезпечення конкурентоспроможності національної економіки України потребує сьогодні серйозних наукових досліджень. Для цього потрібно мобілізувати можливості як економічних наук, так і природничо-технічних, інформатики, права та ін. Особлива роль відводиться економічній теорії, на яку покладається завдання дослідження глибинних економічних основ, що зумовлюють розвиток світових інтеграційних процесів, взаємодію країн у світовому господарстві на ресурсо-економічному полі, місце кожної із країн у світовому поділі праці тощо. Економічній теорії також відводиться провідна роль у науковому забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки України, економічному обґрунтуванні варіантів використання ресурсів, визначенні пріоритетних напрямків структурної перебудови економіки, організації трудових процесів, визначенні ефективних форм зовнішньо-економічних зв'язків тощо.

Значний внесок в розв'язання цієї проблеми зробили такі вітчизняні вчені, як Л.Л. Антонюк, В.Д. Базилевич, Я.Б. Базиліук, З.С. Варналій, А.С. Гальчинський, В.М. Геєць, Н.І. Гражевська, А.А. Гриценко, П.С. Єщенко, Я.А. Жаліло, І.І. Мазур, Ю.В. Полунєєв, Л.І. Федулова, А.С. Філіпенко, Г.М. Філюк, А.А. Чухно та ін. Проте, як свідчить сучасний стан суспільного виробництва України, його фактична деградація, а також світові рейтинги, які займає Україна серед інших країн світу, доводиться усвідомлювати, що забезпечення конкурентоспроможності національної економіки потребує ще значних кроків як в просторі, так і в часі. Особливий недолік наявних досліджень – це їх

недостатня системність, вибірковість, неповна обґрунтованість, а часто однобокість. Особливо це торкається досліджень по лінії виявлення ефективних форм взаємозв'язку внутрішніх і зовнішніх чинників конкурентоспроможності нашої економіки, врахування її стратегічних пріоритетів розвитку і місця у світовому господарстві.

Метою статті є дослідження основних напрямків забезпечення конкурентоспроможності національної економіки України в умовах євроінтеграції.

Результати дослідження.

Дослідження проблеми конкурентоспроможності національної економіки – це багатовекторний процес, який має свою методологію, логіку, структуру, методи аналізу, сукупність якісних і кількісних визначень тощо.

В літературі склалося ряд підходів в дослідженні конкурентоспроможності національної економіки, зокрема, ресурсний, факторний та рейтинговий [4, 46]. А для узагальненої оцінки конкурентоспроможності країн Всесвітній економічний форум розраховує Глобальний індекс конкурентоспроможності (ГІК).

Вирізняють також чотири концепції конкурентоспроможності національної економіки: торгова, виробнича, інвестиційна і інноваційна. Кожна з концепцій в центр визначення конкурентоспроможності національної економіки ставить її здатність забезпечувати конкурентні переваги в певному полі (напрямку) конкурентної боротьби. Так, перша, торгова концепція конкурентоспроможності національної економіки, ґрунтується на оцінці результатів діяльності країни на світових ринках; друга концепція – виробнича – в основу кладе здатність країни підвищувати продуктивність та добробут; третя концепція – інвестиційна, своєю ознакою має здатність країни мобілізувати інвестиційні переваги, генерувати та розвивати фактори виробництва, включаючи людський капітал; четверта концепція називається інноваційною, оскільки сконцентровує аналіз конкурентоспроможності національної економіки через призму її здатності розвиватися на інноваційній основі, розробляти і масово впроваджувати у виробництво та інші сфери інновації [5, 53-70].

Використовують ще поняття "конкурентоспроможність країни". У вузькому значенні, відзначає Ю. Полунєєв, "конкурентоспроможність тієї чи іншої країни у глобальному контексті можливо розглядати як "суму" міжнародної конкурентоспроможності національних експортерів" [6, 8]. А головним критерієм, що характеризує "конкурентоспроможність країни", є стале покращення стандартів життя населення. Отже, "конкурентоспроможність країни в даному контексті полягає в її здатності створити внутрішні та зовнішні умови, які дають можливості її підприємствам виробляти товари та послуги, що витримують випробування міжнародних ринків, а населенню – стало підвищувати доходи та якість життя" [6, 8].

Основою конкурентоспроможності країни є конкурентоспроможність національної економіки. Загальною ж методологічною базою її аналізу, як видно із її змісту, може бути тільки багатофакторний підхід. При цьому, поскільки зміст і структура світового економічного розвитку ускладнюється, кількість факторів конкурентоспроможності національної економіки також зростає. А приведення їх в дію потребує розв'язання триєдиного завдання: 1) ефективного використання національних ресурсів; 2) забезпечення високої продуктивності національної економіки; 3) досягнення високого рівня життя населення країни та прогресуючої динаміки його зростання.

Саме конкурентоспроможність національної економіки є узагальнюючим виразом такого її стану, за якого створюються всі передумови, щоб підприємства "витримували випробування міжнародних ринків", а населенню "стало підвищувались доходи та якість життя". При цьому необхідно зробити особливий акцент на тому, що забезпечення конкурентоспроможності національної економіки – це результат ефективного використання, насамперед, всіх внутрішніх факторів економічного зростання. Це досягнення такої його якості, коли формуються переконливі переваги країни в розвитку матеріально-технічної бази виробництва, її структурі, якості кадрів, організації та продуктивності праці, умовах життя людей і в кінцевому рахунку – на міжнародних ринках і в міжнародних рейтингах.

Очевидно, що пошук шляхів забезпечення конкурентоспроможності національної економіки потребує в першу чергу виявлення умов і факторів внутрішнього порядку розв'язання цього завдання. Країна, яка ефективно не мобілізувала внутрішні ресурси, резерви і можливості, не стане конкурентоспроможною у світовому економічному просторі як цілісний суб'єкт міжнародної конкуренції. Виключення можуть складати лише ті країни, які мають абсолютну монополію на деякі види природних ресурсів (нафта, газ, землі сільськогосподарського призначення тощо).

Проте було б невірно як методологічно, так і практично розглядати проблему забезпечення конкурентоспроможності національної економіки у відриві від впливу зовнішніх факторів, пов'язаних із взаємодією національних економік між собою. У світовому господарстві кожна із самостійних країн займає певне місце як суб'єкт міжнародного поділу праці. Економічна взаємодія країни приносить відчутні результати в розв'язанні проблеми ресурсів, продуктивності окремих галузей і виробництв, розвитку прогресивних технологій, мобілізації інвестицій, поширенні передових, більш якісних стандартів життя тощо. Інтегруючись в міжнаціональні економічні об'єднання, країни переслідують мету більш ефективно використати як власні конкурентні переваги (чи то потенційні можливості), так і скористатися конкурентними перевагами інших країн. В будь-якому випадку, конкуренція національних економік переходить в площину нової взаємодії країн, площину "конкуренції – співпраці",

результатом чого стає більш повна реалізація їх конкурентоспроможності. Ще більше розвиває цей процес, надзвичайно його ускладнюючи, глобалізація світової економіки.

Отже, досліджуючи проблему забезпечення конкурентоспроможності національної економіки, маємо враховувати багатофакторність цього явища як таку, що включає дію внутрішніх і зовнішніх чинників. Це надто ускладнює методологію проблеми. Адже кожен чинник конкурентоспроможності також потрібно розглядати з двох боків. І хоча виявлення внутрішніх умов і факторів є первинним і вихідним, їх аналіз буде достовірним тоді, коли він охопить і поле дії зовнішніх чинників конкурентоспроможності національної економіки. Особливе значення це набуває при визначенні пріоритетів забезпечення конкурентоспроможності, щоб не допустити односторонності розв'язання цієї проблеми чи, тим більше, ущербності для розвитку національної економіки і визначення її місця у світовому господарстві.

Аналізуючи сучасний рівень наукового дослідження проблеми конкурентоспроможності національної економіки та її забезпечення, можна зробити висновок, що в цілому економічна наука виробила обґрунтовані методологічні підходи до її пізнання і реалізації. Особливе значення мають рекомендації інноваційної концепції, обґрунтування фактора людського капіталу тощо. Але один аспект проблеми залишається поза увагою. Це виявлення ролі соціально-економічного фактора. Йдеться про соціально-економічну ефективність пануючих у країні економічних відносин і, насамперед, відносин власності, форм організаційно-економічних відносин, структуру і прогресивність всього господарського механізму. В кінцевому рахунку мова йде про здатність функціонуючої соціально-економічної системи забезпечувати розвиток продуктивних сил країни, а отже, виявляти і приводити до життя чинники конкурентоспроможності національної економіки. В економічній історії, наприклад, відомо, що капіталістичні відносини стали потужним фактором економічного розвитку країн світу порівняно з тими, які залишалися на засадах феодалізму. Сучасні соціально-економічні системи розвинутих країн також демонструють свою прогресивність, забезпечуючи перехід до постіндустріального суспільства.

З утвердженням державного курсу України на євроінтеграцію додається ще один, досить вагомий, фактор впливу на забезпечення конкурентоспроможності національної економіки. Це фактор її адаптованості до європейського економічного простору, рівня, напрямів та стратегічних цілей його розвитку, місця у світовому господарстві тощо. Йдеться про досягнення соціально-економічних стандартів цього міжнародного економічного об'єднання. Звичайно ж, при цьому Україна матиме економічні відносини і з багатьма іншими країнами, витримуючи конкуренцію в "іншому", "неєвропейському" економічному просторі.

Отже, забезпечення конкурентоспроможності національної економіки України в сучасних умовах передбачає приведення в дію цілої системи внутрішніх та зовнішніх факторів, що в комплексі має формувати і утримувати конкурентні переваги економіки країни в умовах євроінтеграції. Це ефективне розв'язання низки проблем: ресурсної, проблеми ефективності виробництва, інвестиційної, переведення економіки на інноваційну базу, забезпечення конкурентоспроможності українських товарів на світових ринках, утвердження високих соціальних стандартів життя населення тощо.

Матриця системи забезпечення конкурентоспроможності національної економіки включає два напрями: стратегічний і функціонально-оперативний. *Стратегічний напрям* забезпечення конкурентоспроможності національної економіки визначає ті напрями діяльності суспільства, реалізація яких докорінно змінює якість суспільного виробництва і життя населення країни. Це утвердження і реалізація інноваційної моделі розвитку економіки; переведення на нову технологічну основу добування та споживання ресурсів, і ліквідація затратного типу української економіки; доведення соціальних стандартів життя людей до рівня передових країн світу; забезпечення конкурентоспроможності товарів вітчизняного виробництва на світових ринках. *Функціонально-оперативний напрям* забезпечення конкурентоспроможності національної економіки – це сукупність спрямованих дій суспільства по досягненню стратегічних цілей якісного перетворення національної економіки. Ця сукупність тактичних цілей суспільства, досягнення яких поетапно розв'язує завдання стратегічних цілей. Можна сказати, що це реалізація прийнятих концепцій та підходів економічного розвитку в конкретних умовах життя країни, органічно пов'язаних з її матеріальними і економічними можливостями, станом і структурою економіки, досягнутим рівнем технологічного розвитку, станом науки, освіти, змістом економічної системи і господарського механізму, ефективністю зовнішньоекономічних зв'язків, життєвим рівнем населення тощо.

Структура функціонально-оперативного напрямку та його пріоритети відображають сьогодишній соціально-економічний стан і першочергові завдання вітчизняної економіки. Вони визначаються і реалізуються в межах двох сфер: сфери діяльності у суспільному виробництві і у сфері соціально-економічних відносин.

Імплементация функціонально-оперативного напрямку забезпечення конкурентоспроможності національної економіки України у сфері суспільного виробництва передбачає в умовах сьогодишніх трансформацій розв'язання наступних груп завдань (проблем).

По-перше, з метою реалізації стратегічного напрямку забезпечення конкурентоспроможності національної економіки необхідно насамперед розв'язати проблему нагромадження та реалізувати так звану інвестиційну концепцію. Саме це має сформулювати матеріальні передумови для переведення

суспільного відтворення країни на якісно нову основу. Ніяка конкурентоспроможність національної економіки не може бути досягнута при нездатності економіки здійснювати процес розширеного відтворення. Через нагромадження та інвестиційну діяльність Україна має оновити основні засоби, ступінь зношування яких в цілому по всій економіці станом на 2010 рік досяг уже 74,9 % [3, 91]. Розв'язання проблеми нагромадження та інвестицій потребує докорінних зрушень в ефективності діяльності підприємств, забезпеченні їх прибутковості, розширенні і стабілізації бюджетування з боку держави та місцевих органів тощо.

По-друге, реалізація стратегічного напрямку забезпечення конкурентоспроможності національної економіки неможливо без реалізації виробничої концепції. Йдеться про приведення в дію всіх уже наявних факторів зростання продуктивності суспільного виробництва, що охоплюють як мікро, так і макрорівень національної економіки. Особлива роль тут відводиться науці і практиці організації виробництва, менеджменту, підвищенню рівня професіоналізації кадрів, матеріальному стимулюванню.

По-третє, як розв'язання проблеми нагромадження та інвестування, так і приведення в дію всіх інших наявних факторів зростання продуктивності суспільної праці, включаючи ресурсну складову, мають здійснюватися на інноваційній основі. Розроблення і впровадження інновацій не може обійтися без функціонуючої уже матеріально-технічної бази. Але її роль як "базис" має наповнюватися новим якісним змістом, досягненнями науки, освіти, кардинальними змінами в технологіях, інноваційним забезпеченням, інноваціями, характерними на XXI століття тощо. Для України стратегічним завданням є впровадження інноваційної моделі розвитку економіки.

По-четверте, здійснення імплементації заходів забезпечення конкурентоспроможності національної економіки потребує впровадження у виробництво ефективного мотиваційного механізму. Центральною його ланкою є досягнення економічно обґрунтованого рівня заробітної плати, встановлення тісного зв'язку між величиною заробітної плати та результатами праці. У зв'язку з цим відзначимо, що в Україні склалася ненормальна ситуація з оплатою праці як на підприємствах, так і в бюджетній сфері. На 2015 р. мінімальна місячна заробітна плата встановлена на 1 січня – 1218 грн. і 1378 грн. – на 1 грудня. Це ледь перевищує прожитковий мінімум на 2015 р. (1176 і 1330 грн., відповідно) [7]. А середня заробітна плата у 2014 р. становила 3480 грн. [8]. За показниками заробітної плати (в доларовому обчисленні) Україна знаходиться на рівні самих відсталіх країн світу. Отже, мотиваційний механізм забезпечення конкурентоспроможності національної економіки нам потрібно ще створити.

По-п'яте, стратегія забезпечення конкурентоспроможності національної економіки передбачає постійну увагу суспільства до реалізації торгової концепції, щоб забезпечувати конкурентоспроможність українських товарів на

світових риках. Імплементация цієї групи завдань (проблем) опирається на якісні зрушення в суспільному виробництві, переведенні економіки на інноваційну основу. Але завоювання світових ринків залежить також від світового попиту. Поки що Україна забезпечила собі місце лише у експортно-орієнтованій сировинній моделі.

Імплементация функціонально-оперативного напрямку забезпечення конкурентоспроможності національної економіки у сфері соціально-економічних відносин також передбачає розв'язання ряду особливо гострих соціально-значимих завдань (проблем). Це відмова від ліберальної моделі розвитку; створення ефективної, соціально-спрямованої системи відносин власності; забезпечення високої якості життя населення країни; формування нової якості держави, підвищення регулюючої її ролі у суспільстві, очищення влади від корупції та її гуманізація, демократизація всіх сторін життя суспільства.

Як стратегічний та функціонально-оперативний напрями в цілому, так і їх складові органічно взаємопов'язані. А тому в реальній практиці визначаються найбільш інтегровані ланки діяльності суспільства по забезпеченню конкурентоспроможності національної економіки в умовах євроінтеграції. Як показує аналіз результатів трансформаційних перетворень в Україні і сучасного стану її економіки, такими ланками є: 1. здійснення кардинальних дій, що забезпечують відмову України від ліберальної і перехід до нової, соціально-орієнтованої моделі економічної системи із дієвими регулюючими функціями держави та демонополізованою системою відносин власності; 2. забезпечення всіх умов для імплементации інноваційної моделі розвитку продуктивних сил суспільства; 3. досягнення нової якості життя населення країни, що включає і формування здорового екологічного стану суспільства; 4. утвердження конкурентоспроможного місця України в міжнародному поділ праці і на світових ринках, що має гарантуватися новою якістю національного виробництва і такою його структурою, яка виражає потреби комплексного розвитку продуктивних сил та відповідає сучасним і майбутнім національним інтересам, забезпечуючи їх верховенство; 5. глибока модернізація механізму макроекономічного регулювання економіки із забезпеченням провідних функцій держави та демократизацією всіх ланок і рівнів управління.

Висновок. Забезпечення конкурентоспроможності національної економіки України здійснюється нині в умовах активної її спрямованості на євроінтеграцію. Це досить вагома умова, по-суті, новий фактор, який визначає особливості забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в сучасних умовах, необхідність її адаптації до нового місця в міжнародному поділі праці.

Для створення конкурентоспроможної національної економіки Україна має достатні "вихідні" умови. Але вирішальним тепер має бути приведення в дію всіх тих факторів, які забезпечують досягнення стратегічних і функціонально-оперативних цілей в процесі створення конкурентоспроможної національної

Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2015. – № 1(30)

економіки. Основними проблемами, над розв'язанням яких тепер мають концентруватись зусилля суспільства, є: перехід до нової, соціально-зорієнтованої моделі економічної системи; утвердження інноваційної моделі розвитку національної економіки; забезпечення докорінних зрушень в якості життя населення; досягнення конкурентоспроможності національної економіки на світових ринках; модернізація механізму макроекономічного регулювання на основі імплементації демократичних принципів управління та посилення регулюючої ролі держави.

Література

1. Варналій З.С. Конкуренція і підприємництво: монографія / З.С. Варналій. – Київ: Знання України, 2015. – 463 [1] с.
2. Єщенко П., Арсеєнко А. Відновлення соціально-економічного розвитку – пріоритет номер один у світі та Україні // Економіка України, 2012, № 1. С.36-50.
3. Закон України "Про державний бюджет України на 2015 рік" / "Урядовий кур'єр", 2015, 4 лютого. "Орієнтир", № 3.
4. Оскольський В.В. Кластеризація – вагомий фактор підвищення конкурентоспроможності України // Економіка України, 2014, № 11. – С.4-16.
5. Полунеев Ю. Технологія економічного прориву: конкурентоспроможність країни та визначення пріоритетів // Монітор конкурентоспроможності. – 208, – № 1-2. – С.8-17.
6. Статистичний щорічник України за 2012 рік. Державна служба статистики України. – Київ – ТОВ "Август Трейд", 2013. – 552 с.
7. Теоретичні та прикладні питання економіки: збірник наукових праць. Випуск 28, том 1 (За заг. ред. проф. Єханурова Ю.І., Шегди А.В.). – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2013. – 447 с.

Reference

1. Eschenko P. Arseyenko A. Restoration of social and economic development – the number one priority in the world economy and Ukraine // Ukraine, 2012, № 1. P.36-50.
2. Oskolskiy V.V. Clustering – a significant factor in increasing the competitiveness of the economy of Ukraine // Ukraine, 2014, № 11. – P.4-16.
3. Statistical Yearbook of Ukraine for 2012. State Statistics Service of Ukraine. – Kyiv – LLC "August Trade", 2013. – 552 p.
4. The Law of Ukraine "On State Budget of Ukraine for 2015" / "Governmental Courier", 2015, 4 February. "Reference", № 3.
5. Theoretical and Applied Economics question: Collected Works. Issue 28, Volume 1 (The Society. Ed. Prof. Y. Yekhanurov, Szegdy AV). – K.: publishing center "Kyiv University", 2013. – 447 p.
6. Varnaliy ZS Competition and Entrepreneurship: monograph / Z.S Varnaliy. – Kyiv, Ukraine Knowledge, 2015. – 463 [1] p.
7. Poluneev Yu. economic breakthrough technology, competitiveness and prioritizing // Monitor competitiveness. – 208, – № 1-2. – P.8-17.

В.В. Радченко, канд. экон. наук, проф.

Национальный педагогический университет
имени М.П. Драгоманова

**ОБЕСПЕЧЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ:
СТРАТЕГИИ, РЕАЛИИ, ПРОБЛЕМЫ ИМПЛЕМЕНТАЦИИ
В УСЛОВИЯХ ЕВРОИНТЕГРАЦИИ**

В статье раскрывается содержание проблемы обеспечения конкурентоспособности национальной экономики Украины в условиях евроинтеграции. Определяются стратегическое и функционально-оперативное направления реализации этой проблемы, а также узловые задачи, которые должно реализовать наше общество с целью их имплементации. Особое внимание уделяется переходу к социально-ориентированной модели развития национальной экономики.

Ключевые слова: конкурентоспособность, конкурентоспособность национальной экономики, стратегия обеспечения конкурентоспособности национальной экономики.

V.V. Radchenko, PhD., professor

National Pedagogical University

**ENSURING THE COMPETITIVENESS OF THE NATIONAL ECONOMY:
STRATEGIES, REALITY AND PROBLEMS OF IMPLEMENTATION IN TERMS
OF EUROPEAN INTEGRATION**

In the article the problem of providing content competitiveness of the national economy of Ukraine in terms of European integration. Identify strategic and functional and operational areas of the implementation of this problem and nodal tasks that should solve our society for their implementation. Particular attention is drawn to the need to move to a socially-oriented model of the national economy.

Keywords: competitiveness, competitiveness of the national economy, the strategy to ensure the competitiveness of the national economy.